

OZNÁMENIE O STRATEGICKOM DOKUMENTE

I. Základné údaje o obstarávateľovi

1. *Názov:*

Ministerstvo hospodárstva SR, Sekcia energetiky

2. *Identifikačné číslo:*

00686832

3. *Adresa sídla:*

Mlynské nivy 44/a, 827 15 Bratislava 212

4. *Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa:*

Ing. Ján Petrovič, PhD., generálny riaditeľ
sekcia energetiky,
Ministerstvo hospodárstva SR, Mlynské nivy 44/a
827 15 Bratislava 212
Tel:02/4854 7124
jan.petrovic@mhsr.sk

5. *Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje kontaktnej osoby, od ktorej možno dostať relevantné informácie o strategickom dokumente, a miesto na konzultácie:*

Ing. Peter Bubeník, hlavný štátny radca
Ministerstvo hospodárstva SR
Mlynské nivy 44/a
T: 02/4854 1808
peter.bubenik@mhsr.sk

II. Základné údaje o strategickom dokumente

1. *Názov:*

Aktualizácia Integrovaného národného energetického a klimatického plánu na roky 2021 - 2030

2. *Charakter:*

Aktualizácia strategického dokumentu, ktorý prešiel kompletným procesom posudzovania vplyvov na životné prostredie v rokoch 2019-2020. V záverečnom stanovisku č. 3026/2020-1.7/pb sa odporúča schválenie strategického dokumentu v znení, v ktorom bol predložený na posudzovanie vplyvov na životné prostredie.

Dokument stanovuje národné zámery v oblasti energetiky a klímy v súlade s Nariadením európskeho parlamentu a rady 2018/1999 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy, ktoré sú aktualizované v súlade s novými vyššími klimatickými cieľmi stanovenými na úrovni

EÚ, vedúcimi ku klimatickej neutralite. Aktualizácia nemení obdobie platnosti dokumentu, ktorá ostáva pre časové obdobie do roku 2030.

3.Hlavné ciele:

Cieľom aktualizácie Integrovaného národného energetického a klimatického plánu je vhodná aplikácia aktuálnych vyšších energetických a klimatických cieľov EÚ za účelom dosiahnutia konkurencieschopnej nízkouhlíkovej energetiky, ktorá zabezpečí bezpečnú, spoľahlivú a efektívnu dodávku všetkých dostupných foriem energie za prijateľné ceny, s prihliadnutím na ochranu odberateľa a trvalo udržateľný rozvoj, v záujme zabezpečenia účinného dosahovania zámerov energetickej únie a v súlade so štátnou environmentálnou politikou.

Hlavnými kvantifikovanými cieľmi aktualizácie Integrovaného národného energetického a klimatického plánu v rámci SR do roku 2030 je **zniženie emisií skleníkových plynov pre sektory mimo obchodovania s emisiami (non-ETS) o 22,7 %** . **Využívanie OZE na konečnej spotrebe energie je stanovené v roku 2030 vo výške 23 %**. Spracované opatrenia pre dosiahnutie národného príspevku SR v oblasti energetickej efektívnosti ukazujú hodnoty o niečo nižšie (30,3 %) ako je európsky cieľ 32,5 %. Kľúčovými pre dosiahnutie cieľov budú sektory priemyslu a budov. Prepojenosť elektrických sústav sa dlhodobo pohybuje nad hranicou 50 %, takže cieľ minimálne 15 % bude splnený.

Slovenská republika kladie veľký dôraz na kvalitu ovzdušia, redukciu emisií skleníkových plynov, zmiernovanie zmeny klímy, bezpečnosť dodávok všetkých druhov energie a ich cenovú dostupnosť. **V roku 2019 sa SR prihlásila k záväzku dosiahnuť do roku 2050 uhlíkovú neutralitu.**

Základný rozdiel medzi pôvodným Integrovaným národným energetickým a klimatickým plánom a jeho aktualizáciou v otázke vplyvu na životné prostredie je vo zvýšených environmentálnych a klimatických cieľoch:

Ciele v pôvodnom Integrovanom národnom energetickom a klimatickom pláne:

Ciele EÚ a SR	EÚ 2030	SR 2030
Emisie skleníkových plynov (k r. 1990)	- 40 %	Nie sú stanovené ciele pre jednotlivé členské štáty
Emisie v sektore ETS (k r. 2005)	- 43 %	
Emisie skleníkových plynov v non-ETS (k r. 2005)	- 30 %	- 20 %
Podiel obnoviteľných zdrojov energie (OZE) spolu	32 %	19,2 %
Podiel OZE v doprave	14 %	14 %
Energetická efektívnosť	32,5 %	30,3 %
Prepojenie elektrických sústav	15 %	52 %

Ciele v aktualizovanom Integrovanom národnom energetickom a klimatickom pláne:

Ciele EÚ a SR	EÚ 2030	SR 2030
Emisie skleníkových plynov (k r. 1990)	- 55 %	Nie sú stanovené ciele pre jednotlivé členské štáty
Emisie v sektore ETS (k r. 2005)	- 62 %	
Emisie skleníkových plynov v non-ETS (k r. 2005)	- 40 %	- 22,7 %
Podiel obnoviteľných zdrojov energie (OZE) spolu	32 %	23 %
Podiel OZE v doprave	14 %	14 %
Energetická efektívnosť	32,5 %	30,3 %
Prepojenie elektrických sústav	15 %	52 %

Závazný cieľ pre SR podľa nariadenia (EÚ) 2018/842

- znížiť emisie skleníkových plynov o 22,7 % v porovnaní s rokom 2005.

Emisie skleníkových plynov zo sektorov mimo EÚ ETS sú zahrnuté pod nariadením o spoločnom úsilí (ESR). ESR pokrýva emisie zo všetkých sektorov mimo EÚ ETS, okrem emisií z medzinárodnej námornej dopravy, domáceho a medzinárodného letectva (ktoré bolo začlenené pod EÚ ETS od 1. januára 2012) a emisií a záchytovej z využívania pôdy, zmien vo využívaní pôdy a lesníctva (LULUCF). To zahŕňa širokú škálu malých zdrojov znečistenia v širokom spektre sektorov: doprava (automobily a kamióny), budovy (hlavne v súvislosti s vykurovaním), služby, malé priemyselné zariadenia, fugitívne emisie z energetického sektora, emisie fluorovaných plynov zo zariadení a iných zdrojov, pôdohospodárstvo a odpady. Tieto zdroje tvoria približne 55 % celkových emisií skleníkových plynov EÚ.

Cieľ pod ESR bol rozdelený na národné ciele, ktoré musia byť dosiahnuté členskými štátmi individuálne. Pod nariadením o spoločnom úsilí sú stanovené národné emisné ciele pre rok 2030 ako percentuálna zmena oproti roku 2005. Pre Slovenskú republiku je to zníženie o 22,7 % oproti roku 2005. Maximálne množstvo emisií skleníkových plynov pre sektory mimo EÚ ETS pre každý rok od roku 2021 do roku 2030 je vyjadrené v množstve ročne pridelených emisných kvót (AEA), ktoré sú stanovené pre každý členský štát v danom roku.

Závazky a národné ciele členského štátu týkajúce sa čistých odstránených emisií skleníkových plynov podľa článku 4 ods. 1 a 2 nariadenia (EÚ) 2018/841

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/839 z 19. apríla 2023, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2018/841, pokiaľ ide o rozsah pôsobnosti, zjednodušenie pravidiel týkajúcich sa podávania správ a dodržiavania záväzkov a stanovenie cieľov členských štátov na rok 2030, a nariadenie (EÚ) 2018/1999, pokiaľ ide o zlepšenie monitorovania, podávania správ, sledovania pokroku a preskúmania stanovuje pre Slovenskú republiku dosiahnúť v roku 2030 množstvo čistých záchytovej v sektore využívania krajiny, zmien vo využívaní krajiny a lesníctva vyššie o 504 000 ton ekvivalentu CO₂ v porovnaní s priemerom čistých záchytovej v rokoch 2016-2018 v danej emisnej inventúre.

Podiel obnoviteľných zdrojov energie

Slovenská republika navrhuje v aktualizácii podiel energie z obnoviteľných zdrojov na hrubej konečnej energetickej spotrebe pre rok 2030 na úrovni 23 %. To predstavuje nárast 3,8 percentuálneho bodu v porovnaní s cieľom stanoveným v platnom pláne, ktorý bol 19,2 %. Závazný cieľ pre rok 2020 bol vo výške 14 %. Orientačná trajektória pre Slovensko začína na hodnote 17,4% a je rastúca, a tým spĺňa základnú požiadavku.

Na základe požiadavky článku 4 ods. 2 Nariadenia sú pri ciele 23 % referenčné body v orientačnej trajektórii pre roky 2022, 2025 a 2027 stanovené na 15,62 %, 17,87 % a 19,85 %.

4. Obsah:

ČASŤ 1: VŠEOBECNÝ RÁMEC

ODDIEL A: NÁRODNÝ PLÁN

- Prehľad a postup stanovenia plánu
- Národné zámery a ciele pre každú z piatich dimenzií
- Politiky a opatrenia pre každú z piatich dimenzií

ODDIEL B: ANALYTICKÝ ZÁKLAD

- Aktuálna situácia a projekcie vychádzajúce z existujúcich politík a opatrení pre každú z piatich dimenzií
- Posúdenie vplyvu plánovaných politík a opatrení

ČASŤ 2: ZOZNAM PARAMETROV A PREMENNÝCH, KTORÉ SA MAJÚ NAHLÁSIŤ V ODDIELE B NÁRODNÉHO PLÁNU

- Prílohy

5. Uvažované variantné riešenia zohľadňujúce ciele a geografický rozmer strategického dokumentu:

Aktualizácia Integrovaného národného energetického a klimatického plánu neuvažuje o variantných riešeniach, predstavuje implementáciu Nariadenia EP a Rady 2018/1999, ktoré nastavilo mechanizmus riadenia energetickej únie na zásadách integrácie strategického plánovania a podávania správ o vykonávaní politík v oblasti klímy a energetiky, a na koordinácii medzi aktérmi zodpovednými za politiky v oblasti klímy a energetiky na úrovni EU, regiónov a na vnútroštátnej úrovni.

6. Vecný a časový harmonogram prípravy a schvaľovania:

- environmentálne hodnotenie strategického dokumentu júl 2023 – október 2023
(predpokladaný termín)
- medzirezortné pripomienkové konanie apríl 2024
- predkladanie materiálu na rokovanie vlády SR jún 2024

7. Vzťah k iným strategickým dokumentom.

Základnými dokumentmi sú: Stratégia energetickej bezpečnosti SR, Stratégia hospodárskej politiky SR do roku 2030, Národný program reforiem, Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja SR do roku 2030, Štátne programy výskumu a vývoja pre roky 2019-2023,

Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy - aktualizácia, Stratégia enviromentálnej politiky SR do roku 2030, Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030, Nízko-uhlíková stratégia rozvoja SR, Národný politický rámec pre rozvoj trhu s alternatívnymi palivami, Akčný plán rozvoja elektromobility v Slovenskej republike, Akčný plán pre implementáciu Stratégie adaptácie SR na zmenu klímy, Stratégia ochrany ovzdušia Slovenskej republiky do roku 2030, Národný program znižovania emisií, Národná vodíková stratégia SR, Akčný plán úspešnej realizácie Národnej vodíkovej stratégie SR do roku 2026, Akčný plán pre transformáciu regiónu horná Nitra.

8. Orgán kompetentný na jeho prijatie:

Vláda Slovenskej republiky

9. Druh schvaľovacieho dokumentu:

Uznesenie vlády Slovenskej republiky

III. Základné údaje o predpokladaných vplyvoch strategického dokumentu na životné prostredie vrátane zdravia

1. Požiadavky na vstupy:

Vstupom pre Aktualizáciu Integrovaného národného energetického a klimatického plánu sú nové vyššie energetické a klimatické ciele EÚ a existujúce politiky a opatrenia v oblasti energetiky, dekarbonizácie, energetickej efektívnosti, energetickej bezpečnosti, vnútorného trhu s energiou, inovácií a konkurencieschopnosti vo vzťahu k iným strategickým dokumentom.

2. Údaje o výstupoch:

Výstupom dokumentu je aktuálny prehľad energetického systému a stanovenie národných zámerov pre každý z piatich rozmerov energetickej únie a príslušných politík a opatrení na dosiahnutie týchto zámerov.

3. Údaje o priamych a nepriamych vplyvoch na životné prostredie:

Aktualizácia opatrení zameraných na komplexný prístup k dekarbonizácii, podpore využívania OZE, zvyšovanie energetickej efektívnosti a znižovanie spotreby fosílnych palív budú mať jednoznačne pozitívny vplyv na kvalitu životného prostredia.

Inovatívne energetické technológie, potrebné na transformáciu energetického systému čistej energie, budú podporované len v prípade splnenia odporúčaní a pripomienok z procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a rozhodnutí povoľujúcich orgánov.

4. Vplyv na zdravotný stav obyvateľstva:

Očakáva sa, že realizácia opatrení Aktualizácie Integrovaného národného energetického a klimatického plánu bude mať pozitívny vplyv na zdravie obyvateľstva, nakoľko opatrenia sú zamerané na znižovanie emisií skleníkových plynov, čo bude viesť k zlepšeniu kvality životného prostredia.

5. Vplyvy na chránené územia [napr. navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, európska sústava chránených území (Natura 2000), národné parky, chránené krajinné oblasti, chránené vodohospodárske oblasti a pod.] vrátane návrhu opatrení na ich zmiernenie:

Vplyvy strategického dokumentu na sústavu území NATURA 2000

V zmysle § 28 zákona o ochrane prírody a krajiny, potenciálny vplyv každej navrhovanej činnosti, navrhovaného plánu alebo projektu, ktorý by mohol mať významný dopad na lokality v sústave NATURA 2000, musí prejsť procesom primeraného posúdenia a to ešte pred samotným povolením činnosti. Výsledok primeraného posúdenia je podkladom následného povoľovania. V tomto kontexte by mali byť pojmy plány a projekty interpretované čo najširšie; môžu sa tým myslieť stavebné zámery, ale aj iné zásahy, ktoré môžu narušiť integritu lokality. Pre hodnotenie vplyvov činností ako aj pripravovaného strategického dokumentu bola ŠOP SR spracovaná a odporúčaná metodika na vykonanie primeraného posúdenia vplyvov na predmet ochrany Metodika hodnotenia významnosti vplyvov plánov a projektov na územia sústavy NATURA 2000 v Slovenskej republike (ŠOP SR, 2014, aktualizácia 2016). NECP je strategickým dokumentom, ktorý nepriraduje jednotlivé opatrenia ku konkrétnemu územiu a teda nie je možné zhodnotiť vplyv na narušenie integrity lokalít.

Až na úrovni konkrétnych projektov budú môcť byť rozpracované opatrenia na detailnejšej úrovni a bude možné bližšie špecifikovať či budú mať, samostatne alebo v kombinácii s iným plánom alebo projektom, na územie, resp. na predmet jeho ochrany významný vplyv. Pre rámcovú stratégiu sa takýto vplyv prakticky nedá identifikovať a hodnotiť a primerané posúdenie stratégie na sieť NATURA 2000 a predmety ochrany v nej nie je zmysluplne využiť, pretože strategický dokument rieši celé územie SR a to vo všeobecnej rovine. Podstatné bude posúdiť podľa tohto procesu konkrétne projekty a v nich navrhnuté riešenia tých opatrení ktoré by boli v interakcii s lokalitami v sieti NATURA 2000.

Charakter strategického dokumentu smeruje k nepriamemu pozitívnemu dopadu na chránené územia, ktorý bude súvisieť so zlepšovaním kvality ovzdušia a najmä elimináciou negatívnych vplyvov na vegetáciu redukciami škodlivých emisií. Veľkosť vplyvu (pozitívneho) bude závislá od rozsahu redukcie emisií, najmä SO₂ a NO₂. Čím významnejšia redukcia emisií sa dosiahne, tým významnejší pozitívny vplyv na chránené územia a druhy citlivé na znečistenie ovzdušia sa prejaví.

Významné negatívne vplyvy na chránené územia a územia európskej sústavy chránených území z hľadiska ich predmetov a cieľov ochrany sa nepredpokladajú. Navrhovaný strategický dokument nespôsobí narušenie integrity a celistvosti týchto území. Pozitívny vplyv na CHÚ a územia NATURA 2000 sa predpokladajú v súvislosti so znižovaním emisií skleníkových plynov a ZL poškodzujúcich biotopy pri výrobe a spotrebe energie.

Samostatne bude potrebné posúdiť projekty budovania energetických stavieb/prepojení v procese EIA, keď bude známe ich umiestnenie v krajine.

Aktualizácia strategického dokumentu implementáciou vyšších klimatických cieľov nepredpokladá iný ako vyšší pozitívny vplyv na chránené územia.

6. Možné riziká súvisiace s uplatňovaním strategického materiálu:

Aktualizácia Integrovaného národného energetického a klimatického plánu nepredstavuje priame významné ovplyvnenie niektorej zložky životného prostredia. Implementácia opatrení plánu môže mať lokálne, alebo regionálne vplyvy, ktoré však nie je možné na tejto úrovni kvantitatívne a priestorovo identifikovať. Keďže na Slovensku sa už v súčasnosti uplatňuje platná energetická a environmentálna legislatíva, ktoré sú v súlade s európskym právom, nie je dôvod predpokladať, že by v dôsledku Aktualizácie Integrovaného národného energetického a klimatického plánu došlo k významnej zmene vo vývoji životného prostredia na území Slovenska.

7. Vplyvy na životné prostredie presahujúce štátne hranice:

Aktualizácia Integrovaného národného energetického a klimatického plánu sa dotýka aj integrácie trhov v rámci EÚ, prepojitelnosti sietí, alebo diverzifikácie dopravných trás a zdrojov energie. Opatrenia, ako napríklad zvyšovanie energetickej efektívnosti, jadrová bezpečnosť a spoľahlivosť, bezpečnosť prepravy energie a prevádzky sústav a sietí, nahrádzanie fosílnych palív obnoviteľnými zdrojmi energie, však zároveň zmiernujú dopady energetiky na životné prostredie nie len na Slovensku, ale aj v oblastiach presahujúcich štátne hranice.

IV. Dotknuté subjekty

1. Vymedzenie zainteresovanej verejnosti vrátane jej združení:

Národné hospodárstvo a obyvateľstvo Slovenskej republiky

2. Zoznam dotknutých subjektov:

Predpokladáme vplyv na všetky ústredné orgány štátnej správy, miestnu štátnu správu a územnú samosprávu Slovenskej republiky na celom území SR.

3. Dotknuté susedné štáty:

V Aktualizácii Integrovaného národného energetického a klimatického plánu je uvedených niekoľko konkrétnych projektov ohľadom cezhraničného prepojenia energetických a plynárenských systémov, ktorými sú priamo dotknuté susedné štáty: Česká republika, Poľsko, Maďarsko, Rakúsko a Ukrajina.

V. Doplnujúce údaje

1. Mapová a iná grafická dokumentácia (napr. výkres širších vzťahov v mierke primeranej charakteru a pôsobnosti strategického dokumentu):

Vymedzenie dotknutého územia je graficky spracované v Aktualizácii Integrovaného národného energetického a klimatického plánu.

2. Materiály použité pri vypracovaní strategického dokumentu:

Strategické a koncepčné materiály, štatistické údaje, podklady relevantných subjektov, pripomienky a námety odbornej i laickej verejnosti.

VI. Miesto a dátum vypracovania oznámenia

Ministerstvo hospodárstva SR, dňa 25. 09. 2023

VII. Potvrdenie správnosti údajov

1. Meno spracovateľa oznámenia:

Ing. Peter Bubeník
hlavný štátny radca
odbor energetickej a surovínovej politiky
Ministerstvo hospodárstva SR

2. Potvrdenie správnosti údajov oznámenia podpisom oprávneného zástupcu obstarávateľa a pečiatka:

.....

Ing. Ján Petrovič, PhD.
generálny riaditeľ sekcie energetiky
Ministerstvo hospodárstva SR